

06.03.2014

Tj/6

6

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen tilinpäätös vuonna 2013

HEL 2014-002155 T 02 06 01 00

Päätösehdotus

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päättäneen

- hyväksyä ja allekirjoittaa Helsingin kaupungin liikennelaitoksen vuoden 2013 tilinpäätöksen ja
- lähettää Helsingin kaupungin liikennelaitoksen tilinpäätöksen edelleen kaupunginhallitukselle maininnalla, että tehdyn 1.437.092,78 euron suuruisen poistoeron lisäyksen ja 4.970.587,78 euron suuruisen investointivarausten lisäyksen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 2.326.867,12 euroa ja
- hyväksyä ja vahvistaa HKL-Liikelaitoksen vuoden 2013 tilinpäätöksen ja hyväksyä, että HKL-Liikelaitoksen tulos on tehdyn 2.349.849,37 euron suuruisen poistoeron lisäyksen ja 5.043.774,52 euron suuruisen investointivarausten lisäyksen jälkeen ylijäämäinen 1.038.613,68 euroa ja
- hyväksyä ja vahvistaa HKL-Raitiliikenteen vuoden 2013 tilinpäätöksen ja hyväksyä, että HKL-Raitiliikenteen tulos on tehdyn 400.719,59 euron suuruisen poistoeron vähennyksen ja 330.526,32 euron suuruisen investointivarausten vähennyksen jälkeen ylijäämäinen 776.216,44 euroa ja
- hyväksyä ja vahvistaa HKL-Metroliikenteen vuoden 2013 tilinpäätöksen ja hyväksyä, että HKL-Metroliikenteen tulos on tehdyn 512.037,00 euron suuruisen poistoeron vähennyksen ja 257.339,58 euron suuruisen investointivarausten lisäyksen jälkeen ylijäämäinen 512.037,00 euroa.
- Hyväksyä HKL:n selonteko riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä vuodelta 2013.

Esittelijä

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Vuoden 2013 talousarvion HKL:n sitovat toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

- Tilikauden tulos vähintään nolla.

- HKL saavutti tulostavoitteen. Tilikauden taloudellinen tulos oli 2,3 milj. euroa.
- Raitio- ja metroliikenteen asiakastyytyväisyys vähintään vuoden 2011 tasolla (raitio 2011: 3,87; metro 2011: 4,03).
  - Asiakastyytyväisyystavoite saavutettiin raitioliikenteessä, mutta metroliikenteessä tavoitteesta jäätin jonkin verran.
  - Raitioliikenteessä asiakastyytyväisyys oli 3,96, kun tavoite oli 3,87. Suurimpina syinä asiakastyytyväisyyden paranemiseen olivat panostaminen kuljettajien asiakaspalvelu- ja ajotapakoulutukseen, matalalattiaisen kaluston lisääminen sekä luotettavuuden parantaminen.
  - Metroliikenteessä asiakastyytyväisyys oli 3,89, kun tavoite oli 4,03. Edellisvuodesta heikkeni eniten opasteiden toimivuus. Uusia opasteita ei ole saatu toimimaan suunnitellusti. Lisäksi aikataulussa pysyminen laski hieman.
- Raitioliikenteen luotettavuus 99,85 % ja metroliikenteen 99,96 %.
  - Luotettavuustavoite saavutettiin sekä raitio- että metroliikenteessä.
  - Raitioliikenteessä luotettavuus oli 99,87 %, kun tavoitteeksi oli asetettu 99,85 %. Luotettavuus laski hieman vuodesta 2012 pysyen silti tavoitteen yläpuolella. Tavoite saavutettiin kuukausitasolla joka kuukausi lukuun ottamatta helmi- ja elokuuta. Suurimpina syynä tähän on ollut henkilöstösuunnittelun jatkokehitys sekä päivittäistoiminnassa että keskipitkän ja pitkän tähtäimen suunnittelussa. Raitiovaunukaluston käytettävyys pysyi hyvällä tasolla koko vuoden huolimatta NRV1 -sarjan muutostöistä. Erityisesti matalalattiakaluston käyttöä pystyttiin lisäämään tavoiteltua enemmän.
  - Metroliikenteessä lähdöistä ajettiin 99,96 % eli tavoite toteutui. Metroliikenteen luotettavuus parani vuodesta 2012 (2012: 99,94 %). Uudet asetinlaite- ja kaukokäyttöjärjestelmät toimivat edellisvuotta luotettavammin ja mahdollistivat luotettavuuden parantumisen.
- Yleisillä alueilla suoritettavien kaivutöiden toteuttaminen lupaehdoissa edellytettyjen tavoiteaikojen puitteissa.
  - Yleisillä alueilla suoritettavat kaivutyöt ovat toteutuneet lupaehdoissa edellytettyjen aikataulujen puitteissa.

- Investointihankkeiden suunnittelujärjestelmän kehittäminen hankkeiden kustannusarvioiden pitävyyden parantamiseksi hankkeen kaikissa vaiheissa.
  - o Investointien suunnittelujärjestelmää koskeva tavoite toteutui. Investointien hallinnan parantamiseksi HKL:n infrayksikössä otettiin käyttöön uusi projektinhallintajärjestelmä. Järjestelmää on kehitetty toimintaan sopivaksi vuoden 2013 aikana ja käyttöönotto on edennyt tuotantopilotointivaiheeseen loppuvuonna 2013. Laaja käyttöönotto infrayksikön kaikissa investointihankkeissa tapahtuu vuoden 2014 aikana.
  - o Myös HKL:n investointisuunnittelua on kehitetty. Vuonna 2013 tehty investointisuunnitelmaa sisältää kaksitoista seuraavaa vuotta eli vuodet 2014-2025. Aikaisemmin suunnitelma on kattanut viisi vuotta. Jatkossa investointisuunnitelma tulee kattamaan vähintään 10 vuotta, joka on myös koko kaupungin suunnittelujänne investoinneissa vuodesta 2013 alkaen. HKL:llä on ollut käytössä ns. hankekortti, joka täytetään investointisuunnittelun yhteydessä yli 1 milj. euron investointihankkeista. Vuonna 2013 hankekorttia on kehitetty niin, että hankekortti sisältää myös hankkeen riskiarvioinnin.

Suoritetilinpäätös

Metroliiikenteessä tehtiin 63,5 milj. matkaa vuonna 2013 (2012: 62,2), mikä on metroliiikenteessä suurin matkustajamäärä kautta aikojen. Raitioliiikenteessä matkoja tehtiin 56,7 milj. matkaa (2012: 57,2).

Raitioliiikenteen tarjoamat paikkakilometrit nousivat 4,0 %:lla edellisvuodesta ja olivat 595,6 milj. paikkakilometriä (2012: 572,7). Raitioliiikenteessä pystyttiin käyttämään edellisvuotta enemmän suurikapasiteettistä matalalattiavaunukalustoa. Metroliiikenteessä paikkakilometrejä kertyi 2 124,9 miljoonaa (2012: 2 095,3) eli 1,4 % edellisvuotta enemmän.

Käyttötalous

HKL:n tilikauden liikevaihto oli 144,6 (2012: 139,7) milj. euroa. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliiikenteestä 49,9 (2012: 48,4) milj. euroa, metroliiikenteestä 24,7 (2012: 24,3)

milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteestä 3,5 (2012: 3,9) milj. euroa eli yhteensä 78,1 (2012: 76,6). milj. euroa.

- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 61,7 (2012: 61,2) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Metroliikenteen infrakorvaus on 41,0 (2012: 40,7) milj. euroa, raitioinfran 18,2 (2012: 17,7) milj. euroa, bussi-infran 1,8 (2012: 1,8) milj. euroa, junainfran 0,6 (2012: 0,8) milj. euroa ja lauttainfran 0,2 (2012: 0,2) milj. euroa.
- Kaupungin tuesta 4,7 (2012: 1,7) milj. euroa, jolla katetaan infran luonteisia kuluja siltä osin kuin HSL ei niitä korvaa HKL:lle. Tällaisia kuluja ovat infrainvestointien poistojen ja korkojen korvaaminen (50 %), liityntäpysäköinti, bussiliikenteen valmiusmaksut, Suomenlinnan tavaraliikenteen korvaus ja bussipysäkkikustannukset.
- Muista myyntituotoista 0,2 (2012: 0,2) milj. euroa, joka sisältää raitio- ja metroliikenteen tilausajotuottoja.

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 21,9 (2012: 18,3) milj. euroa, joista suurimmat yksittäiset tuotot olivat vuokrat 7,6 (2012: 7,5) milj. euroa ja mainostulot 3,8 (2012: 4,0) milj. euroa. Liiketoiminnan muissa tuotoissa on Töölönkadun asuinkiinteistön myynnistä saatu myyntivoitto 4,6 milj. euroa vuonna 2013.

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 142,5 (2012: 137,4) milj. euroa eli 3,7 % edellisvuotta enemmän.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ostettiin 15,5 (2012: 14,9) milj. eurolla.

Palveluiden ostot olivat 28,9 (2012: 30,9) milj. euroa. Palveluiden ostoihin sisältyvät mm. vartiointi 4,5 (2012: 4,7) milj. euroa, Suomenlinnan henkilö- ja tavaraliikenteestä maksetut korvaukset 4,1 (2012: 3,8) milj. euroa, liikennevälineiden korjaus- ja huolto 4,0 (2012: 3,6) milj. euroa, rakennusten siivous ja ulkopuhdistus 3,0 (2012: 4,4) milj. euroa, koneiden ja laitteiden korjaus ja huolto 3,0 (2012: 2,3) milj. euroa sekä ratojen korjaukset ja huollot 2,4 (2012: 2,7) milj. euroa.

Henkilöstökulut olivat 56,4 (2012: 53,4) milj. euroa, josta palkkojen osuus oli 42,1 (2012: 40,0) milj. euroa. HKL-konsernin henkilömäärä oli 1 044 henkilöä 31.12.2013 (31.12.2012: 1 023). Vuoden 2013 lopussa raitiovaununkuljettajia oli 19 henkilöä enemmän kuin edellisen vuoden lopussa.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 33,6 (2012: 31,1) milj. euroa.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 8,0 (2012: 7,2) milj. euroa. Vuokratulot olivat 6,7 (2012: 6,3) milj. euroa.

Liikelylijäämä oli 30,3 (2012: 25,4) milj. euroa ja liiketulosprosentti 20,9 (2012: 18,2). HKL sai myyntivoittoa Töölönkadun asuinkiinteistön myynnistä 4,6 milj. euroa vuonna 2013; oikaistu liikelylijäämä ilman myyntivoittoa oli 25,7 milj. euroa.

Rahoituskulut olivat 21,6 (2012: 20,9) milj. euroa. Infrakorkon palautus kaupungille oli 10,9 (2012: 10,9) milj. euroa, korvaus peruspääomalle 8,4 (2012: 8,4) milj. euroa sekä korkokulut lainoista 2,2 (2012: 1,5) milj. euroa.

Tulos rahoituserien jälkeen eli ylijäämä ennen varausten muutoksia oli 8,7 (2012: 4,6) milj. euroa.

Uutta investointivarausta on lisätty 8,7 milj. euroa, josta 8,4 milj. euroa kohdistuu HKL-Liikelaitokselle, 0,3 milj. euroa HKL-Metroliikenteelle ja 0,04 milj. euroa HKL-Raitioliikenteelle.

Poistoeron ja investointivarausten muutoksien jälkeen HKL:n tulos on 2,3 (2012: 1,9) milj. euroa.

Investoinnit

HKL hankki vuonna 2013 käyttöomaisuutta 83,3 milj. eurolla. Suurin yksittäinen investointikohde oli uusien metrovaunujen ennakkomaksut 12,6 milj. euroa. Muita suuria hankkeita olivat metrovarikon laajennus- ja peruskorjaustyöt 11,9 milj. euroa, metron automatisointi 9,5 milj. euroa, Ruskeasuon varikkokiinteistöyhtiön osakkeiden hankkiminen Helsingin Bussiliikenne Oy:ltä 4,9 milj. euroa, Kampin metroaseman liukuportaiden ja hissien peruskorjaus 4,5 milj. euroa, metrovarikon automatisointi 3,5 milj. euroa, Jokeri 2 suunnittelu ja rakentaminen 3,5 milj. euroa, raitioratojen peruskorjaukset 3,2 milj. euroa, Siilitien metroaseman peruskorjaus 2,7 milj. euroa ja Vuosaaren sähkönsyöttöaseman rakentaminen 2,7 milj. euroa.

Rahoitus ja tase

HKL nosti uutta lainaa Euroopan investointipankilta (EIB) 70,0 milj. euroa vuonna 2013. HKL lyhensi kaupungin ulkopuolisia lainojaan 2,1 milj. eurolla vuonna 2013.

Liikennelaitoksen taseen loppusumma oli 672,7 milj. euroa 31.12.2013 (31.12.2012: 605,6 milj. euroa). Omavaraisuusaste oli 66,2 % (2012: 72,1 %).

Selonteko riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä arvio merkittävimmistä riskeistä vuodelta 2013

Kuntalain säännöksen (69 §) mukaan toimintakertomuksessa on annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Helsingin kaupungin tilinpäätösohjeessa on ohjeistettu, että virastojen ja laitosten on vuoden 2013 tilinpäätöksen yhteydessä annettava selonteko riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja nykytilasta, tiedot havaituista puutteista, kehittämistarpeista ja suunnittelusta ja toteutuneista toimenpiteistä sekä arvionsa merkittävimmistä riskeistä. Lauta- ja johtokunnat käsittelevät ja hyväksyvät selonteon osana tilinpäätöksen yhteydessä annettavaa viraston / liikelaitoksen toimintakertomusta.

HKL:n selonteko on esityksen liitteenä.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Liitteet

- 1 TP-13 HKL
- 2 TP2013 HKL-Liikelaitos
- 3 TP2013 HKL-Raitoliikenne
- 4 TP2013 HKL-Metroliikenne
- 5 HKL selonteko riskienhallinta ja sisäinen valvonta 2013